

Попри багатовікову історію формування поглядів на феномен підприємництва, надалі відкритими залишаються питання побудови структурно-функціональної моделі фахової підготовки до здійснення підприємництва, концептуальне визначення місця і ролі даного явища в країнах, що лише стали на шлях ринкових перетворень.

У Директиві ЄС «Key Competences for Lifelong Learning. A European Reference Framework» підприємницька компетентність трактується як здатність особистості втілювати ідеї у сферу економічного життя, як інтегрована якість, що базується на креативності, творчості, інноваційності, здатності до ризику, а також спроможності планувати та організовувати підприємницьку діяльність.

Досліджуючи педагогічну модель формування здатності до підприємництва у студентів економічного ВНЗ у процесі фахової підготовки, ми припускаємо, що формування підприємницьких компетентностей студентів ВНЗ економічного профілю буде ефективним, якщо: зміст професійної підготовки майбутніх фахівців враховуватиме структурований особистісний і компонентний склад підприємницьких компетентностей і якостей; – навчально-виховний процес побудовано на обґрунтованих теоретико-методичних засадах формування підприємницьких компетентностей з використанням комплексу форм, методів, засобів і технологій інтерактивного (зокрема, експериментально-рольового) навчання, побудованих на моделюванні конкретних ситуацій підприємницької діяльності; створені відповідні педагогічні умови, які дозволяють адаптувати мотивацію студентів як майбутніх фахівців, урізноманітнити навчально-експериментальне середовище ВНЗ і забезпечити навчально-методичний супровід викладання дисциплін психолого-педагогічного циклу та підприємницького напрямку

Складові підприємницької компетентності є інтегрованими характеристиками некогнітивної сторони особистісних рис майбутнього фахівця. Некогнітивні характеристики виявляються через поведінку, мотиви та цінності майбутнього фахівця. Проявами підприємницьких здібностей дослідники визнають готовність до рефлексивної імпровізації як передумова творчої активності – базового елементу підприємливості, готовність керувати проектно-дослідницькою діяльністю; здатність брати участь у реалізації соціально значимої діяльності, розвитку соціальних ініціатив, соціальних проектів; готовність організувати колективну навчальну діяльність, засновану на застосуванні розвиваючих освітніх програм; мати уявлення про особливості організації творчої діяльності суб'єктів діяльності для розвитку спільнот; розвиток заповзятливої особистості як фактора саморегуляції та соціальної адаптивності; вміння будувати і розробляти моделі спільної творчої діяльності.

З урахуванням великої частки психологічного компонента в структурі підприємницької компетентності необхідно удосконалювати методи діагностики та моніторингу якості формування цієї ключової характеристики майбутнього економіста. До таких можемо віднести методики діагностики ціннісно-мотиваційних критеріїв, визначення творчої активності, тести п'ятифакторного аналізу тощо.

Література

1. Обучение предпринимчивости как ключевой компетенции – Юго-Восточноевропейский центр обучения предпринимчивости. – Загреб. – 88 с.

2. Пачковський Ю. Ф. Підприємство як предмет соціопсихологічного дослідження (діяльнісно-поведінковий аспект) / Ю. Ф. Пачковський // Автореф. дис. ... д.с.н. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2004. – 36 с.

*Барабась Д. О., к.е.н.,
доцент кафедри менеджменту
Омельяненко Т. В., д.е.н.,
професор кафедри менеджменту*

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИЙ ПІДХІД – МОТИВИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ АКТИВІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ПОШУКІВ ДОСЛІДНИКІВ-ПОЧАТКІВЦІВ (досвід кафедри менеджменту)

У наборі компетентностей, що формуються в процесі підготовки кваліфікованих фахівців з менеджменту (адміністративно-координаційні, аналітико-діагностичні тощо) (див., наприклад, [1; 2]), значне місце посідають науково-дослідницькі.

Мотиви, що спонукають студентів, які виступають у якості дослідників-початківців, до активізації наукових пошуків, є доволі різноплановими. Узагальнення накопиченого на сьогодні ка-

федрою менеджменту досвіду у сфері організації студентських наукових досліджень дозволяє виділити поміж них:

- мотив навчання – бажання отримати під час розкриття невизначеностей проблемного поля досліджень нові знання;
- мотив творчості – бажання реалізувати накопичені знання та задовольнити потребу в реалізації творчих ідей;
- мотив престижу – бажання сформувати в очах майбутніх роботодавців схвальну репутацію і позитивний імідж;
- мотив результативності – прагнення до отримання конкретного зиску у вигляді додаткових балів за результати поточного контролю процесу вивчення профільних дисциплін (адаптовано з [3, с. 354]).

Результати, отримані під час студентських наукових пошуків, переважно більшістю не містять наукової новизни у прямому значенні цього слова, але є новими в першу чергу для самих дослідників-початківців, що само по собі являє великий позитив.

У тих же випадках, коли отримані студентом під керівництвом наукового керівника результати дійсно можуть характеризуватися реальною науковою новизною рівнів «дістало подальшого розвитку» або ж «удосконалено», вони виносяться на розгляд широкого наукового загалу.

Професорсько-викладацький склад кафедри менеджменту вже тривалий час здійснює керівництво дослідженнями студентів, які виявляють бажання та здатність до наукових пошуків. Результати таких досліджень представляються у доповідях на науковій конференції студентів КНЕУ «Соціально-економічні перспективи України в XXI столітті» (60 доповідей лише у 2015 р.) та на наукових конференціях молодих учених всеукраїнського та міжнародного рівнів (27 опублікованих доповідей протягом 2011–2015 рр.). Крім того, розробляються творчі дослідницькі студентські проекти з використанням сучасних інформаційних ресурсів (зокрема, 3 проекти отримали міжнародні відзнаки в 2014 р. у конкурсі студентських стартапів у Канаді); готуються до друку спільні публікації викладачів зі студентами (7 опублікованих статей протягом 2011–2015 рр., 14 опублікованих тез доповідей за той же період) [4].

Таким чином, викладачі кафедри менеджменту:

- 1) залучають студентів до планових досліджень у межах НДР кафедри, вчасно інформуючи про терміни та умови участі у різноманітних наукових заходах (конкурси, конференції тощо);
- 2) пропонують вільну пошуково-дослідницьку тематику в межах профільних наук / дисциплін кафедри;
- 3) стимулюють студентів до участі у НДР кафедри, пропонуючи додаткові поточні бали;
- 4) активно співпрацюють з молодими дослідниками у процесі підготовки наукових і конкурсних робіт і, на цій основі, активізують наукові пошуки студентів.

Література

1. Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з науки «Управління конкурентоспроможністю підприємства» (для бакалаврів спеціальності «Менеджмент», спеціалізація «Менеджмент промислових підприємств») [Електронний ресурс] / Барабась Д. О., Омеляненко Т. В. – К. : КНЕУ, 2015. – 44 с. – Режим доступу : [http://kneu.edu.ua/ua/Information_for/students/metod/km&act=p_id\(370\)](http://kneu.edu.ua/ua/Information_for/students/metod/km&act=p_id(370))
2. Методичні матеріали щодо вивчення та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з науки «Операційний менеджмент» (для бакалаврів спеціальності «Менеджмент», спеціалізація «Менеджмент промислових підприємств») [Електронний ресурс] / Омеляненко Т. В. – К. : КНЕУ, 2015. – 62 с. – Режим доступу : [http://kneu.edu.ua/ua/Information_for/students/metod/km&act=p_id\(3194\)](http://kneu.edu.ua/ua/Information_for/students/metod/km&act=p_id(3194))
3. Омеляненко Т. В. Операційний менеджмент [Текст]: навч. посіб. / Т. В. Омеляненко. – К. : КНЕУ, 2009. – 480 с.
4. Інформаційний звіт про науково-дослідну роботу кафедри менеджменту за 2011-2015 рр. [Текст] / ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»; керівн. С. Н. Соболев; викон.: З. Є. Шершньова [та ін.]. – К. : КНЕУ, 2016.

*Батенко Л.П., к.е.н., професор,
завідувач кафедри стратегії підприємств*

ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ

Студентоцентризований підхід потребує комплексних зусиль за багатьма напрямками, серед яких важливе місце посідає вдосконалення системи оцінювання результатів навчання. За нашим пере-